

P7_TA-PROV(2010)0149

Kirgizistan

Europaparlamentets resolution av den 6 maj 2010 om situationen i Kirgizistan

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av sina tidigare resolutioner om situationen i Kirgizistan och Centralasien, särskilt resolutionen av den 12 maj 2005,
- med beaktande av sin resolution av den 20 februari 2008 om en EU-strategi för Centralasien,
- med beaktande av de uttalanden som Catherine Ashton, vice ordförande för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik, gjorde den 7 och 8 april 2010 om situationen i Kirgizistan,
- med beaktande av rådets (utrikes frågor) slutsatser av den 26 april 2010,
- med beaktande av EU:s uttalande i OSSE:s permanenta råd den 22 april 2010 om situationen i Kirgizistan,
- med beaktande av EU:s strategi för ett nytt partnerskap med Centralasien, som antogs av Europeiska rådet den 21–22 juni 2007,
- med beaktande av partnerskaps- och samarbetsavtalet mellan EU och Kirgizistan, som trädde i kraft 1999,
- med beaktande av Europeiska gemenskapens regionala strategidokument för bistånd till Centralasien för perioden 2007–2013,
- med beaktande av artikel 110.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:
 - A. Både Centralasiens befolkning och Europeiska unionen har intresse av att det görs framsteg mot stabilitet och ökad demokratisk och mänsklig utveckling, säkerhet och trygghet för människorna och hållbar tillväxt i regionen.
 - B. Kirgizistan är medlem av OSSE och har därmed åtagit sig att respektera grundläggande friheter, mänskliga rättigheter och rättsstatsprincipen samt att genomföra OSSE:s demokratiska normer.
 - C. Kurmanbek Bakijev, som blev president i juli 2005 efter den så kallade tulpanrevolutionen, valdes förra året om för ytterligare en period i ett val som oberoende observatörer menade kännetecknades av omfattande valfusk. Efter att Bakijev till en början åtagit sig att verka demokratiskt förändrades hans styre och blev auktoritärt.
 - D. Den 7 april 2010 ingrep kirgiziska trupper med skjutvapen, tårgas och chockgranater mot en grupp av demonstranter som hade samlats framför presidentbyggnaden i Bisjkek och sedan stormat regeringsbyggnaderna för att visa sitt missnöje över kraftigt höjda priser på el och värme. Ingripandet ledde till att över 80 människor dödades och mer än

500 skadades.

- E. President Bakijev tvingades fly från huvudstaden och hans plats övertogs av en provisorisk regering under ledning av oppositionsledaren Roza Otunbajeva som utfärdade en förordning om maktväxling och en order om att den kirgiziska författningen ska följas och parlamentet upplösas. Efter att ha försökt ställa upp villkoren för sin avgång, lämnade Bakijev landet och tog sig till Kazakstan en vecka efter upploppen genom en överenskommelse mellan Ryssland, Förenta staterna och Kazakstan.
 - F. Förenta staterna och Ryssland har visat ett särskilt intresse för Kirgizistan på grund av landets strategiska läge nära Afghanistan och Ferganadalen, som utgör Centralasiens geografiska, politiska och ekonomiska centrum. Transitcentralen i Manas, som drivs av den amerikanska militären, spelar en nyckelroll i det nordliga distributionsnätet för försändelser till Nato-trupperna i Afghanistan, och även Ryssland har en viktig militärbas i Kirgizistan.
 - G. Relationerna mellan EU och Centralasien spelar en viktig roll för att möta gemensamma utmaningar som till exempel energifrågor och kampen mot klimatförändringar, narkotikahandel eller terrorism.
 - H. Den geopolitiska konkurrensen i regionen riskerar att få allvarliga negativa konsekvenser. I många avseenden överlappas dock denna konkurrens av de gemensamma intressen som finns i fråga om Afghanistan och utbredningen av radikal islamism, vilket skapar förutsättningar för att minska den geopolitiska konkurrensen och skapa enighet om behovet av förbättrade styrelseformer.
 - I. EU måste alltid uppfylla sitt åtagande att integrera frågor om mänskliga rättigheter, demokrati och rättssäkerhet i alla avtal med tredjeländer och främja demokratiska reformer genom att föra en konsekvent politik och därmed stärka sin trovärdighet som aktör i regionen.
 - J. EU:s närvaro i Kirgizistan, i första hand som biståndsgivare, är av stor betydelse och gör att EU befinner sig i en god position att axla en mer betydelsefull roll när det gäller stöd till landet.
 - K. Kommissionen och rådet ser för närvarande över strategin för Centralasien och utarbetar en rapport som ska läggas fram inför Europeiska rådets möte i juni.
1. Europaparlamentet är djupt bekymrat över situationen i Kirgizistan och uttrycker sitt deltagande med familjerna till de personer som föll offer för de tragiska händelserna.
 2. Europaparlamentet uppmanar alla parter att stoppa våldet, visa återhållsamhet och göra allt för att inleda en uppriktigt menad dialog i syfte att skapa stabilitet och nödvändiga förutsättningar för en fredlig återgång till en demokratisk konstitutionell ordning.
 3. Europaparlamentet framhåller att sammanhållna och stabila konstitutionella ramar utifrån ett institutionellt perspektiv är av avgörande betydelse för att förebygga framtida social oro och säkerställa en fredlig framtid för det kirgiziska folket. Parlamentet välkomnar därför den provisoriska regeringens samarbete med Venedigkommissionen.
 4. Europaparlamentet uppmärksammar den provisoriska regeringens första steg mot att

återupprätta demokrati, i synnerhet planerna på att utarbeta en ny författning och korrigera Bakijevs reviderade version som lade alltför mycket makt i presidentens händer.

5. Europaparlamentet välkomnar i detta sammanhang den provisoriska regeringens löfte att anordna en folkomröstning om den nya konstitutionen den 27 juni 2010 och hålla nya allmänna val den 10 oktober 2010 för att stärka demokratin och politisk ansvarighet. Parlamentet uppmanar den provisoriska regeringen att efterleva Kirgizistans internationella åtaganden och se till att valet blir fritt och rättvist.
6. Europaparlamentet betonar behovet av ett nära samarbete med den provisoriska regeringen för att undersöka och tillvarata alla möjligheter att främja goda styrelseformer, åstadkomma en oberoende ställning för rättsväsendet och andra av EU:s politiska mål i strategin för Centralasien och även göra det lättare för internationella finansinstitut att verka och bedriva verksamhet i landet.
7. Europaparlamentet efterlyser en internationell FN-ledd utredning av händelserna för att fastställa ansvar och brister och bistå Kirgizistans rättsliga myndigheter, och uppmanar i detta sammanhang den provisoriska regeringen att begära hjälp av FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter för att säkerställa att utredningen av händelserna den 6–7 april 2010 blir heltäckande, opartisk och trovärdig.
8. Europaparlamentet påpekar att tulpanrevolutionen 2005 skapade stora förväntningar på demokratiska reformer i det kirgiziska samhället som sedan aldrig genomfördes. Parlamentet uppmanar rådet och kommissionen att visa enighet och beslutsamhet och använda denna möjlighet för att finna vägar att bistå den provisoriska regeringen i Kirgizistan och hjälpa myndigheterna att fullfölja de demokratiska reformerna och förbättra människornas livskvalitet genom nationell utveckling och förstärkning av medborgarnas inflytande, i samarbete med alla berörda parter och det kirgiziska civila samhället.
9. Europaparlamentet konstaterar att den stora bristen på resurser i Kirgizistan och landets sårbarhet gör det starkt beroende av stöd utifrån. Parlamentet noterar vidare att det i grannländerna råder stor brist på exempel på demokratiska, välfungerande styrelseformer och en positiv social utveckling. Parlamentet betonar i detta avseende att det internationella biståndet kommer att få en avgörande betydelse.
10. Europaparlamentet påpekar att utvecklingen i Kirgizistan både påverkar och påverkas av den regionala och internationella utvecklingen. Parlamentet är övertygat om att Rysslands, Förenta staternas och andra intressen i stor utsträckning överlappar varandra, i synnerhet i fråga om Afghanistan och utbredningen av radikal islamism i regionen, däribland Kirgizistan. Parlamentet anser att det därför bör vara möjligt att minska den geopolitiska konkurrensen och hitta synergier och att om man lyckas med detta skulle det i sin tur kunna ge vidare positiva effekter för de internationella förbindelserna och den internationella säkerheten.
11. Europaparlamentet uppmanar den vice ordföranden/höga representantens särskilda representant för Centralasien att nära följa upp situationen, tillhandahålla bistånd och främja återupptagandet av en dialog mellan samtliga grupper i det kirgiziska samhället.
12. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och rådet att snarast undersöka om förutsättningar finns eller kan skapas för ett nytt, omfattande och internationellt

samordnat biståndsprogram för Kirgizistan, inte minst med beaktande av hur starkt det faktiska engagemanget för demokrati och korrupsionsfri regeringsutövning hos den kirgiziska provisoriska regeringen förefaller vara. Parlamentet anser att EU, om man bedömer att villkoren är tillräckligt gynnsamma, bör ta initiativ till att arrangera en internationell givarkonferens för Kirgizistan.

13. Europaparlamentet efterlyser en bred användning av stabilitetsinstrumentet och understryker att Kirgizistan måste få hjälp att lösa sina sociala och ekonomiska problem. Parlamentet uppmanar kommissionen att ta fram förslag till omfördelning av anslag inom ramen för finansieringsinstrumentet för utvecklingssamarbete för att bidra till att garantera att EU:s insatser till följd av den nya situationen i Kirgizistan, både på kort och på medellång sikt, är tillräckligt omfattande. Parlamentet understryker att särskild prioritet bör ges till lösning av problemen på områdena utbildning, hälsa och vattenförsörjning.
14. Europaparlamentet anser att Europeiska unionens bistånd måste främja insatser mot korrupktion, ökade anslag till utbildning och åtgärder för att höja levnadsstandarden för att skapa ett klimat som motverkar framväxten av extremism.
15. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att med hänsyn till den aktuella situationen undersöka om det är nödvändigt att skicka brådskande humanitärt bistånd.
16. Europaparlamentet ser fram emot utvärderingen av de resultat som åstadkommit när det gäller genomförandet av EU:s strategi för regionen, och efterlyser insatser för att göra den mer trovärdig, konkret och konsekvent.
17. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaternas regeringar och parlament, Kirgizistans provisoriska regering, FN:s generalsekreterare, OSSE:s generalsekreterare och Europarådets generalsekreterare.